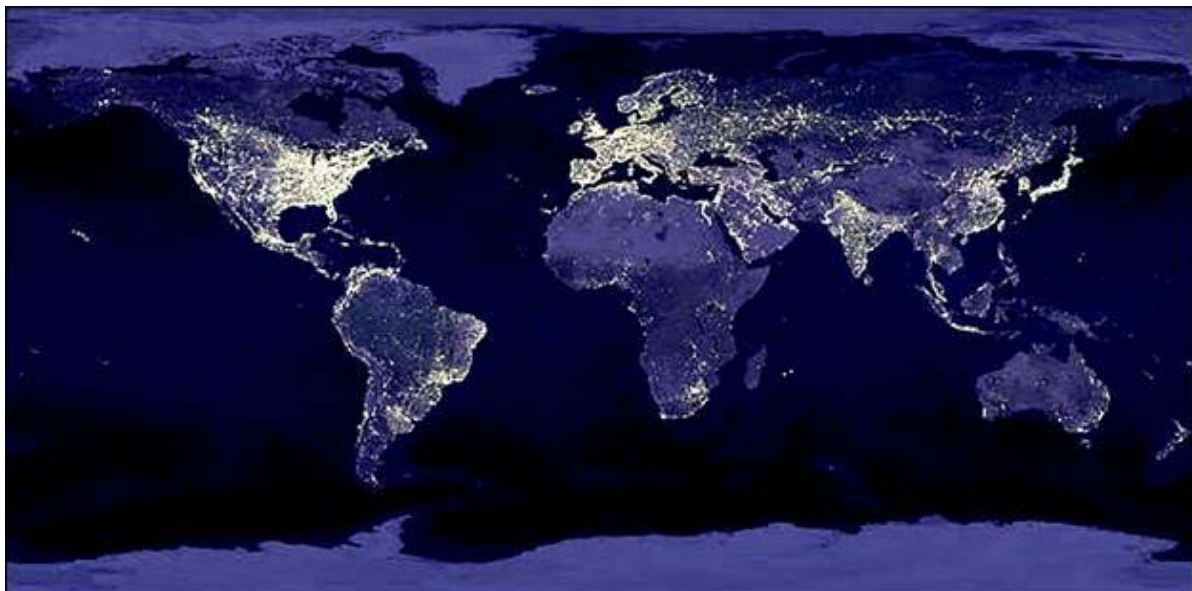

HÅLLBAR GYMNASIESKOLA

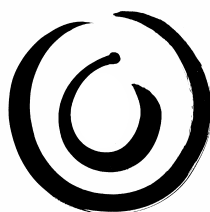
I GÖTEBORGSOMRÅDET 2008

– EN PROJEKTIDÉ –

The World At Night (bild: NASA)

INTENTION
INVITATION
PRESENTATION

Föreningen Tidsverkstaden har tagit initiativ till ett projekt med målet att starta en hållbar gymnasieskola i göteborgsområdet höstterminen 2008 – en gymnasieskola med hållbar utveckling som inriktning och utgångspunkt. Detta dokument innehåller: presentation av intentionerna, invitation till medverkan i projektet, sammanfattning av projektidén samt en presentation av initiativtagarna.

INTENTION

För att ge kraft åt utvecklingen mot ett hållbart samhälle är det väsentligt att vi människor utrustar oss med kunskaper, perspektiv, strategier, konkreta verktyg och – inte minst – hopp om en hållbar utveckling. I ett längre perspektiv är det särskilt betydelsefullt hur de som är unga idag lyckas med detta.

Det är mot denna bakgrund som Föreningen Tidsverkstaden har tagit initiativ till projekt Hållbar Gymnasieskola i Göteborgsområdet 2008. Projektet drivs tills vidare ideellt, med förhoppning om att viss finansiering ska ordnas.

Vi vill se en gymnasieskola som:

- bidrar till ungdomars möjligheter att se och förstå helheter och sammanhang
- gör sambandet mellan det enskilda och det globala förståeligt
- tränar färdigheter i förändringsarbete för hållbar utveckling och ger insikter om såväl svårigheter som möjligheter
- bidrar till begriplighet genom att bygga broar mellan teori och praktik
- ger konkret träning i demokratiska processer och medskapande utveckling
- gör framtida hållbara akademiska och yrkesmässiga vägval synliga och möjliga
- förmår förverkliga nyskapande och engagerande pedagogiska metoder – inom ramen för läroplanens värdegrund, riktlinjer och mål
- lever hållbar utveckling som den lär
- vågar utforska nya sätt att förena höga pedagogiska ambitioner och begränsad ekonomi
- kan inspirera andra – befintliga och nya – gymnasieskolor

Det Hållbara Gymnasiet vänder sig till ungdomar som:

- vill utveckla sina kunskaper och perspektiv inom hållbar utveckling
- vill utforska hållbar utveckling i praktiken – för enskilda människor, för sociala strukturer och när det gäller de system vi ingår i
- fäster vikt vid engagerande pedagogik
- vill utöva demokrati i praktiken (bl.a. via deltagarmakt i skolan)
- vill lägga en grund för ett eget hållbart arbetsliv
- är intresserade av att i framtiden försörja sig på arbete för en hållbar utveckling inom vardagsliv, arbetsliv, näringsliv, offentlig verksamhet, politik, kultur, nationella eller internationella organisationer

Vi presenterar vår idé på de följande sidorna, under rubrikerna:

Invitation – meny över möjligheter till engagemang i projektet

Presentation – övergripande projektplan 2005-2009

INVITATION

Vi inbjuder organisationer och personer att medverka i förverkligandet av det Hållbara Gymnasiet. Det finns en rad olika möjligheter att bidra. Dessa möjligheter finns såväl i arbetet med att starta skolan som i den framtida löpande driften.

För att förverkliga den gymnasieskola som skissats ovan, behöver projektet tillföras olika slags resurser – som tid, kompetens, kontakter samt ekonomiskt och moraliskt stöd.

Under nedanstående rubriker följer exempel på olika aspekter av den hållbara gymnasieskola vi vill bidra till. Alla dessa aspekter och fler därtill behöver naturligtvis diskuteras, justeras och konkretiseras framöver.

- **Huvudmannaskap**
- **Projektgrupp**
- **Språkbruk**
- **Handledare, externa kompetenser och övriga medarbetare**
- **Bildningsmetoder**
- **Skolledning och deltagarmakt**
- **Ekonomi**
- **Omvärlden i gymnasieskolan**
- **Bedömning och bedömningskriterier**
- **Lokaler**
- **Riksrekrytering**

Vi vill redan nu komma i kontakt med och inbjuda intresserade personer och organisationer till samtal. Under varje rubrik finns därför några frågor. Vi är tacksamma för alla synpunkter, svar och idéer.

Huvudmannaskap

Vi vill se en opolitisk och oberoende förening eller annan lämplig organisationsform som huvudman för gymnasieskolan. Arbetsnamnet är tills vidare *Föreningen Hållbart Gymnasium*. Idealt består medlemmarna i huvudmannorganisationen av 1-3 kommuner, 1-2 landsting/regioner, samt dessutom ett antal organisationer som i sin ordinarie verksamhet representerar olika aspekter av arbete för hållbar utveckling. Utöver detta vill vi gärna finna former för att gymnasiets medarbetare och deltagare ska kunna vara medlemmar i föreningen.

- *Vad tror du om detta slag av huvudmannaskap för en gymnasieskola? Är det möjligt?*
- *Kan huvudmannaskap, dvs. att vara en av flera medlemmar i en sådan förening, vara möjligt och intressant för dig/din organisation?*
- *Har du något tips på andra personer eller organisationer som du tror kan vara intresserade och aktuella?*

Projektgrupp

Vi avser att sätta samman en projektgrupp med uppgift att driva projektet framåt. Vi ser framför oss en träff för öppna samtal under första kvartalet 2006. Syftet är att samtala om projektets grundtankar – ideologiskt såväl som praktiskt. Utifrån detta möte är förhoppningen att börja bygga en första projektgrupp som kan börja sitt arbete under andra kvartalet.

Bland deltagarna i projektgruppen behöver minst följande kompetens och profiler finnas representerade: erfarenhet av gymnasieskola (lärare, ledare och "nyliga elever", samt gärna lärarhögskolestuderande), erfarenhet av att starta skola, kompetens inom pedagogik och inom olika verksamheter för hållbar utveckling, samt representanter för kommun och landsting/region.

Naturligtvis behöver alla ha ett djupt engagemang, kreativ läggning, öppet sinne och möjlighet att kunna avsätta en del tid till projektet. Samtidigt behöver projektgruppsmedlemmar inte låsa upp sig för att vara med i hela projektet – vi tror att det är realistiskt och funktionellt att projektgruppens sammansättning förändras under processens gång.

- *Hur ser du på detta? Kan det vara aktuellt för dig eller någon annan i din organisation att medverka i öppna samtal kring att starta ett hållbart gymnasium?*
- *Tror du att det kan vara aktuellt för dig eller någon i din organisation att medverka i någon del av ett projektgruppsarbete?*
- *Har du idéer om andra viktiga kompetenser som behövs? Tips på någon du tror kan vara intresserad av att medverka?*

Språkbruk

Vi vill använda begrepp som avspeglar de synsätt som ska genomsyra det hållbara gymnasium vi vill se. Vi kallar elever för *deltagare* eftersom vi fäster vikt vid såväl aktivt deltagande i det dagliga arbetet som vid medverkan i styrning och ledning av skolan. Vi kallar lärare för *handledare* eftersom det bäst beskriver den roll vi ser för gymnasiets fast anställda pedagogiska personal – pedagogiska och personliga handledare för deltagarna. Vi kallar personer med uppdaterad kompetens från vardagen inom olika ämnesområden för *externa kompetenser*.

- *Har du några synpunkter på ordval, några idéer eller farhågor som handlar om språkbruket?*

Handledare, externa kompetenser och övriga medarbetare

Vi vill utforska möjligheterna att arbeta med ett antal fast anställda *handledare* i den pedagogiska verksamheten, kompletterat med resurser i form av *externa kompetenser* som kommer in med dagsfärsk, verklighetsbaserad kompetens inom sitt specialområde. Förutsättningen är naturligtvis att skolans krav på pedagogik och ämnesintegration kan mötas.

Handledarnas roll är att vara personlig samarbetspartner (en del kallar det mentor) till ett antal deltagare, att ansvara för att kunskapsinnehåll används i en fungerande pedagogisk form, att ta ansvar för helheten i den pedagogiska verksamheten, att utveckla ämnesintegrering, att vara väktare för kärnämnen, samt att säkra att läroplanens mål uppnås.

När det gäller övriga medarbetare och tjänster inom gymnasiet, vill vi undersöka om det går att samverka med geografiskt närliggande verksamheter.

- *Hur ser du på dessa tankar? Skulle det kunna vara aktuellt för dig eller någon annan i din organisation att vid något tillfälle medverka som extern kompetens i ett temaarbete?*
- *Har du något tips på lämpliga handledare eller andra med viktig kompetens som du tror kan vara intresserade av att medverka i design, start eller drift av gymnasiet?*

Bildningsmetoder

Vi ser pedagogik som ett medel för att skapa lust och förutsättningar till lärande och bildning. Vi avser att medverka till start av en skola vars pedagogik inte går på automatik. Vi vill undvika oreflekterad användning av traditionella och väl beprövade pedagogiska metoder, lika väl som vi vill undvika oreflekterad användning av nya metoder. Alla val av metoder ska vara väl genomtänkta och ha som främsta hänsyn hur deltagarna gynnas i lärande och utveckling – på kort och lång sikt.

Vi vill se att det Hållbara Gymnasiet, istället för att tillämpa en pedagogisk modell, genomsyras av ett pedagogiskt förhållningssätt och höggradig pedagogisk kompetens. Vi

tror på att anpassa metoder till olika gruppers och deltagares behov, och att alla ska ha samma möjligheter till individuellt utformad handledning.

Vi välkomnar pedagogiska inslag och synsätt som används i andra sammanhang, som exempelvis metoder och förhållningssätt som kan förekomma i annan vuxenutbildning – som i folkbildning, på folkhögskolor, inom högskolan och i utvecklingsaktiviteter inom arbetslivet, men även metoder och synsätt som används grundskolan.

- *Hur ser du på ovanstående? Har du eller någon du känner till intresse av att delta i diskussioner om pedagogik för lärande för hållbar utveckling?*
- *Har du några synpunkter eller idéer som gäller bildningsmetoder?*

Skolledning och deltagarmakt

Vi vill utforska och finna hållbara lösningar som på allvar involverar deltagare i styrning och ledning av gymnasieskolan. Elevinflytande skall vara något mer än ett nödvändigt ont som skall hanteras för att tillfredsställa Skolverket, policys eller elevkrav. Vi vill göra något mer av detta begrepp. Vi vill omvandla inflytande till makt.

En viktigt utgångspunkt för styrning är naturligtvis den tänkta huvudmannorganisationen. I den mån medarbetare och deltagare är medlemmar i föreningen, så finns där möjlighet att utöva inflytande på övergripande beslut. En annan fråga är i vilken utsträckning man lyckas involvera deltagare i ledning av den operativa verksamheten. Vi tror att det finns många poänger i att gå långt här. Dels kan det finnas många pedagogiska vinster med att använda den egna skolan som konkret exempel i flera ämnen, dels så kan gymnasieåren användas som demokratisk praktik genom medverkan i reella demokratiska processer. Samtidigt ställs stora krav för att lyckas – inte minst vad gäller transparens, mod eller tillit, samt viljan hos oss vuxna att lämna ifrån oss en del av vår makt.

- *Hur ser du på dessa intentioner? Har du (eller någon du känner till) intresse av att delta i diskussioner om detta?*
- *Har du några synpunkter, idéer eller farhågor som handlar om att släppa en del av makten till deltagare? Tips på gymnasier som provat?*

Ekonomi

Vi avser utforska och finna nya och gamla lösningar som syftar till att nå en stabil ekonomisk situation över tid.

Vi hoppas att vissa huvudmän väljer att bidra finansiellt till kvalitetshöjningar i verksamheten, medan andra kan bidra till samma sak med tid och kompetens eller genom att på olika sätt medverka till låga kostnader.

Vi har förhoppningar om att kunna attrahera ytterst kompetenta medarbetare utan att betala högre löner än avtal – de medarbetare som väljer att arbeta på det Hållbara Gymnasiet har i första hand andra skäl för sitt val än privatekonomiska.

Vi vill gärna se gymnasiets egen ekonomi som konkret exempel i pedagogiska projekt. Vi vill utforska sätt att planera, mäta och följa upp skolans ekonomiska drift och utveckling.

Vi ser positivt på ekonomiska överskott så länge de stannar i verksamheten och används för utveckling av deltagares och medarbetares förutsättningar.

- *Hur ser du på dessa tankar? Är de realistiska?*
- *Har du några idéer du vill dela med dig av? Har du tips på goda exempel som lyckats förverkliga något av detta?*

Omvärlden i gymnasieskolan

Vi vill – inte minst via medlemmar i huvudmannorganisationen – ha ett intimt samarbete med organisationer vars dagliga verksamhet handlar om att på olika sätt bidra till en hållbar utveckling. Vi vill släppa in omvärlden i gymnasieskolan.

Ett sätt att göra det är att använda *externa kompetenser* i det pedagogiska arbetet; personer från organisationer som har verklighetsbaserad och dagsfärsk kompetens inom olika verksamheter för hållbar utveckling. Ett annat är att via "utflykter till verkligheten" koppla ihop teoretiska resonemang med verkliga upplevelser – exempelvis genom studiebesök, internatperioder, insprängd praktik och kanske även konkret arbete med enklare, men riktiga, uppdrag för hållbara organisationer.

Det är viktigt att utveckla medvetna förhållningssätt till omvärlden när det gäller samarbete med kommersiella organisationer – exempelvis leverantörer av utrustning, hjälpmedel, skolmåltider och eventuella sponsorer.

- *Hur ser du på dessa tankar? Har du (eller någon du känner till) intresse av att delta i diskussioner om detta?*
- *Har du några synpunkter, idéer eller farhågor som handlar om att släppa in omvärlden i skolan?*

Bedömning och bedömningskriterier

Vi vill se en gymnasieskola som ger regelbunden återkoppling på såväl kunskaper som attityder och beteende. Självfallet finns betygsystemet och en struktur för utvecklingssamtal, men vi ser ett behov av ytterligare former för återkoppling till och mellan deltagare och handledare. Inte minst ser vi möjligheter att utveckla former för deltagares bedömning av handledare och övrig personal.

- *Hur ser du på detta? Har du tips på goda exempel?*

Lokaler

Det Hållbara Gymnasiet kommer att ligga i Göteborg eller dess nära omnejd. Vi ser väl belägna, ändamålsenliga, hållbara och läckra lokaler framför oss. Lokalernas utformning och inredning har en viktig funktion i att motverka den "präktighetsstämpel" som inte sällan sätts i samband med hållbar utveckling. Vi vill gärna samnyttja lokaler och tjänster med andra.

- *Låter det realistiskt? Hur ser du på resonemanget om att lokalerna ska vara läckra?*
- *Har du något tips till lämpliga lokaler? Eller känner du till någon arkitekt med inriktning på läckra hållbara gymnasieskolor?*

Riksrekrytering

Vi vill att deltagare från kommuner som inte kan erbjuda en gymnasieutbildning med inriktning på hållbar utveckling ska ha möjlighet att gå på det Hållbara Gymnasiet.

- *Hur ser du på riksrekrytering? Vilka möjligheter och konsekvenser finns det?*

PRESENTATION

Nedan följer en översiktlig och preliminär planering av faserna i det projekt som ska leda fram till start av ett hållbart gymnasium i Göteborgsområdet 2008, samt en kort presentation av projektets initiativtagare.

PROJEKTET

2005 – Formulering

Beskrivning av projektet, kontakter med framtida möjliga medlemmar i Föreningen Hållbart Gymnasium, definiering av processer, ansökan om projektmedel för finansiering av delar av projektet, förberedelser för bemanning av projektet.

2006 – Kunskapande, finansiering och designstart

Medverkan i regionala och nationella sammankomster med inriktning på lärande för hållbar utveckling i syfte att samla perspektiv och inspiration till utformning av skolan. Insamling av perspektiv från elever i slutet av grundskolan, gymnasieelever, f.d. gymnasieelever, lärare, studenter på lärarhögskolor, rektorer, skolutvecklingspersoner på kommuner, regioner och myndigheter, samt andra personer och organisationer med engagemang i hållbar utveckling.

Projektgruppsarbete för design av gymnasieskolan: värdegrund, riktlinjer för pedagogik, ämneshantering/integrering, bedömningskriterier för deltagare (utöver betyg) och handledare, organisation, ledning och styrning, finansiering, fysisk och psykisk miljö, intern/extern information, medarbetarskap, huvudmannaskap, med mera.

Påbörja: lokalprocess; process för start av Föreningen Hållbart Gymnasium; rekryteringsprocess (deltagare, handledare, övriga); skapa kontakter med samarbetspartners; process för extern information om det Hållbara Gymnasiet.

2007 – Design, ansökan och påbörjad konkretisering

Slutförande av design. Ansökan till Skolverket före 1 april. Rekrytering, konkretisering, planering. Kvalitetssäkring av lokala kurser.

2008 – Konkretisering och start

Våren: praktiska förberedelser för skolstart. Hösten: start av det Hållbara Gymnasiet

2009 – Utvärdering och start

Avslutning årskurs 1 och start årskurs 2. Utvärdering. Spridning av erfarenheter i de nätverk som upparbetats.

2010 – Utvärdering och start

Avslutning årskurs 1 och 2, start årskurs 3. Utvärdering. Spridning av erfarenheter.

2011 – Utvärdering och drift

Avslutning årskurs 1, 2, och 3. Utvärdering. Spridning av erfarenheter.

INITIATIVTAGARE

Föreningen Tidsverkstaden. Grundad år 2000 av Fredrik Warberg och Jörgen Larsson. Syftet är att utgöra en plattform för människor som på olika sätt vill bidra till en hållbar och mer mänsklig samhällsutveckling. Verksamhet bedrivs för närvarande inom tre områden.

1. Aktiviteter och verktyg för medveten utveckling av livskvalitet
2. Metoder för konstruktiv utveckling av arbetsgrupper och medarbetarskap inom offentlig verksamhet
3. Projekt och idéer för en hållbar utveckling.

Mer information på www.tidsverkstaden.se

Fredrik Warberg. Medgrundare av och medarbetare på Föreningen Tidsverkstaden sedan år 2000. Tidigare bakgrund i omvänd kronologisk ordning: miljökonsult på Dynamo Ecology; projektledare för utvecklingsarbete i en "utsatt stadsdel"; initiativtagare till och verksam med organisationsetik inom Protellus AB; anställd managementkonsult med inriktning på utveckling och förankring av vision, strategiska riktlinjer och organisationskultur; projektstöd till företagare inom egna firman ProjektPartner; arbete med marknads- och personalfrågor i bygg- och fastighetsbranschen. Civilekonom. Född 1955, gift, 3 barn födda 84, 85, 89.

Kontakt:

e-post fredrik@tidsverkstaden.se
telefon 031-743 75 77
mobil 0708-78 78 06
post Föreningen Tidsverkstaden, Södra Larmgatan 6, 411 16 Göteborg

Olov Agné. Medarbetar i Föreningen Tidsverkstaden sedan våren 2005. Har bland annat arbetat som byggnadssnickare, projektledare på Greenpeace, nätverkstekniker och kompetenschef på Ericsson. Ansvarig för utbildningsfrågor och ledamot i centralstyrelsen inom Svenska Fred- och skiljedomsföreningen 1990-94. Utbildad byggnadssnickare, praktisk filosof, nätverkstekniker och halv civilingenjör. Arbetet på Tidsverkstaden är en del i rehabiliteringen efter en rejäl närkontakt med "väggen". Född 1967, särbo, inga barn.

Kontakt:

e-post olov@tidsverkstaden.se
telefon 031-743 75 77
mobil 070-714 74 40
post Föreningen Tidsverkstaden, Södra Larmgatan 6, 411 16 Göteborg